

Vlada Republike Hrvatske
Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina
Mesnička 23, 10 000 Zagreb

IZVJEŠĆE
O PROVEDBI PREPORUKA PUČKE PRAVOBRANITELJICE

- IZVJEŠĆE PUČKE PRAVOBRANITELJICE ZA 2022. GODINU -

ožujak 2024.

Sadržaj:

1. Uvod	3
1.1. O izvješću pučke pravobraniteljice za 2022. godinu	3
1.2. Opis metodologije prikupljanja podataka o provedbi preporuka	4
2. Analiza prikupljenih odgovora nadležnih tijela/institucija	7
3. Dodatna analiza statusa provedbe	10
4. Preporuke za unapređenje procesa praćenja provedbe preporuka	12

1. Uvod

Od prvog Zakona o pučkom pravobranitelju iz 1992. godini do danas prošlo je 30. godina u kojima se institucija pučkog pravobranitelja razvijala do današnjih pet mandata; uloge pravobranitelja - zaštita građana od nezakonitog postupanja tijela javne vlasti odnosno zaštita prava na dobro upravljanje i vladavinu prava (razmatranje pritužbi o postojanju nezakonitosti i nepravilnosti); mandat nacionalne institucije za ljudska prava s najvišim stupnjem neovisnosti, tzv. statusom A; mandat središnjeg tijela za suzbijanje diskriminacije, odnosno tijela za jednakost; mandat Nacionalnog preventivnog mehanizma za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja te mandat tijela za zaštitu prijavitelja nepravilnosti.

Kao opunomoćenik Hrvatskoga sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republika Hrvatska, pučki pravobranitelj/ica prati stanje i svake godine izdaje Izvješće koje obuhvaća svih pet mandata institucije i sadrži ocjenu stanja zaštite prava i sloboda u Republici Hrvatskoj kao i preporuke nadležnim tijelima za otklanjanje

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ured) u skladu s propisanim djelokrugom¹ prati provedbu preporuka pučkog pravobranitelja/ice u cilju jačanja sustava zaštite ljudskih prava te koordinira izradu izvješća o njihovoj provedbi.

1.1. O izvješću pučke pravobraniteljice za 2022. godinu

Izvješće pučke pravobraniteljice za 2022. godinu (u daljnjem tekstu Izvješće) je drugo izvješće pučke pravobraniteljice Tene Šimonović Einwalter u njezinom osmogodišnjem mandatu te je usporedivo s Izvješćem pučke pravobraniteljice za 2021. godinu.

U Izvješću za 2022. zadržan je koncept Izvješća iz 2021. godine; poglavlja su podijeljena po ljudskim pravima i preporuke su istaknute u dijelovima poglavlja u kojima se opisuju pripadajući problemi. Kao novina posebno su označene preporuke koje se ponavljaju (39), a uvedena su i dva nova poglavlja – poglavlje o mladima (EU je proglasila 2022. godinom mladih) i poglavlje o raseljenim osobama iz Ukrajine i njihovom ostvarivanju prava u Republici Hrvatskoj.

Izvješće sadrži ocjenu stanja zaštite prava i sloboda u Republici Hrvatskoj kao i 170 preporuka nadležnim tijelima za otklanjanje nedostataka i nepravilnosti koje dovode do povreda ustavnih i zakonskih prava građana, što je 14 preporuka više u odnosu na 2021. godinu, kada ih je bilo 156.

¹ Uredba Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske (NN 6/19) (v. članak 2 i članak 5.)

U odnosu na broj preporuka koje su upućene pojedinom tijelu/instituciji kao prvom nositelju provedbe, raspon se kreće od 1 do 28. Najveći broj preporuka upućen je Ministarstvu unutarnjih poslova (28), zatim Ministarstvu pravosuđa i uprave (21), a potom slijede Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike te Ministarstvo zdravstva sa 17 upućenih preporuka.

Vladi Republike Hrvatske, kao općem nositelju, upućeno je 16 preporuka; Uredu za ljudska prava i prava nacionalnih manjina 6 preporuka, Ministarstvu gospodarstva i održivog razvoja i Hrvatskom zavodu za socijalni rad 5 preporuka, Pravosudnoj akademiji i Državnom izbornom povjerenstvu četiri, dok je ostalim adresatima upućeno od jedne do tri preporuke.

Među tijelima/institucijama koje su istaknute kao sunositelji provedbe preporuke, najveći broj preporuka upućen je Ravnateljstvu policije (10) te Ministarstvu pravosuđa i uprave (4), dok se broj preporuka upućen drugim sunositeljima kreće u rasponu od jedne do dvije preporuke.

1.2. Opis metodologije prikupljanja podataka o provedbi preporuka

Kako bi se analizirala mimoilaženja u samoprocjenama o provedbi preporuka između tijela državne uprave i procjenama Ureda pučke pravobraniteljice, Ured je tijekom 2023. godine razvio novi sustav prikupljanja podataka o provedbi preporuka. Za razliku od prethodnih godina, kada je nadležnim tijelima upućen opći upit o provedbi preporuka, tijekom 2023. razvijen je *Upitnik za praćenje preporuka pučke pravobraniteljice 2022.* (u daljnjem tekstu: Upitnik).

Nadležnim tijelima/institucijama upućen je *Upitnik* s onoliko pitanja koliko je pojedinom tijelu/instituciji upućeno preporuka.

Upitnik se sastojao od uvodnog dijela u kojem je objašnjena svrha prikupljanja podataka i kratki sadržaj upitnika, upute o popunjavanju te popis preporuka koje je Ured pučke pravobraniteljice uputio pojedinom nadležnom tijelu/instituciji.

Za svaku preporuku u Upitniku zatražena je samoprocjena o provedbi preporuke kao i opis pridružen odabranoj kategoriji samoprocjene.

Naime, za svaku preporuku nadležna su tijela/institucije imala priliku odabrati jedan od četiri ponuđena odgovora kojima su, u uputi o popunjavanju, bila pridružena i objašnjenja u kojima se navodi kada je predmetni odgovor primjeren, tj. koje je njegovo značenje i što uključuje opis provedbe preporuke:

- A) Preporuka je provedena** – odgovor je primjeren u situaciji kada nadležno tijelo/institucija smatra da je poduzetim aktivnostima u cijelosti ispunilo preporuku, da trenutno ne provodi aktivnosti koje se mogu povezati s preporukom niti ne planira provoditi aktivnosti koje se mogu dovoditi u vezu s preporukom u razdoblju od godinu dana od dana popunjavanja upitnika.

Ukoliko je odabran odgovor A) pod „Opis“ je potrebno navesti konkretne aktivnosti koje je tijelo/institucija provelo, kao i vremensko razdoblje njihove provedbe

B) Preporuka je u provedbi – odgovor je primjeren u slučajevima kada je nadležno tijelo/institucija pokrenulo aktivnosti, postupke i sl. koje se mogu dovesti u vezu s provedbom preporuke (koje, primjerice, predstavljaju nužne prethodne korake ili čine tek dio aktivnosti koje je potrebno provesti kako bi se preporuka mogla smatrati provedenom).

Ukoliko je odabran odgovor B) pod „Opis“ je potrebno navesti konkretne aktivnosti koje su do trenutka popunjavanja upitnika provedene te aktivnosti koje su u planu s ciljem ispunjenja preporuke

C) Preporuka je u planu provedbe – odgovor je primjeren kada u trenutku popunjavanja upitnika nadležno tijelo/institucija nije pokrenulo aktivnosti vezano uz ispunjenje preporuke, ali su konkretne aktivnosti povezane s ispunjenjem preporuke u planu.

Ukoliko je odabran odgovor C) pod „Opis“ je potrebno navesti konkretne aktivnosti koje su u planu kao i njihov indikativni vremenski okvir tj. kada je planirana njihova provedba

D) Preporuka nije provedbena, nije u provedbi i nije u planu provedbe - odgovor je primjeren kada u trenutku popunjavanja upitnika nadležno tijelo/institucija nije pokrenulo aktivnosti vezano uz ispunjenje preporuke niti ne planira pokretanje aktivnosti povezanih s ispunjenjem preporuke

Ukoliko je odabran odgovor D) pod „Opis“ je potrebno navesti obrazloženje zbog čega navedena preporuka nije provedena, nije u provedbi i nije u planu provedbe

Konačno, ukoliko nadležno tijelo/institucija nije bilo u mogućnosti izabrati niti jedan od ponuđenih odgovora kao niti pridružiti im zatražene opise, Upitnik je nudio mogućnost unosa dodatnog obrazloženja.

S ciljem upoznavanja s novom metodologijom, tijekom svibnja 2023. godine (08. svibnja) održan je sastanak s predstavnicima Ureda pučke pravobraniteljice na kojima je prezentiran novi model prikupljanja podataka kao i sadržaj Upitnika, a 27. listopada 2023. godine održan je i sastanak s imenovanim koordinatorima za jednakost (predstavnicima tijela državne uprave), između ostalog kako bih ih se upoznalo i sa upućenim Upitnikom te zatražila podrška u prikupljanju podataka o provedbi preporuka.

Dopisom (*KLASA: 004-01/23-08/03; URBROJ: 50450-01/04-23-01 od 25. listopada 2023.*), Ured je uputio zamolbu za ispunjavanjem predmetnog Upitnika te zatražio povratne informacije o provedbi preporuka pučke pravobraniteljice upućenih u Izvješću za 2022. godinu.

Podaci su prikupljeni u razdoblju od 26. listopada 2023. do 15. veljače 2024. godine, a Upitnik je upućen na adrese 33 nositelja navedena u preporukama, uključujući i ona tijela/institucije na državnoj razini koji su navedeni kao sunositelji provedbe. Zbog poteškoća u definiranju adekvatnog broja upita, kao i kriterija odabira adresata, Upitnik nije upućen općim adresatima poput jedinica lokalne i područne (regionalne) uprave, javno-pravnim tijelima, školama,

izbornim povjerenstvima, prvostupanjskim tijelima, upravnim tijelima u županijama, osnivačima i domovima za starije i nemoćne.

O provedbi su se očitovala 32 tijela/institucije: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo financija, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Ministarstvo hrvatskih branitelja, Ministarstvo zdravstva, Središnji državni ured za demografiju i mlade, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva, Državni inspektorat, Ured za zakonodavstvo, Ured za udruge, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Savjet za nacionalne manjine, Pravosudna akademija, Državna škola za javnu upravu, Hrvatski zavod za socijalni rad, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski Crveni križ, Hrvatska odvjetnička komora, Hrvatska radiotelevizija, Vukovarsko-srijemska županija i Grad Zagreb.

2. Analiza prikupljenih odgovora nadležnih tijela/institucija

Analiza samoprocjene provedbe preporuka prikupljena spomenutim Upitnikom (Tablica 1.) ukazuje da je 61,2% preporuka provedeno ili se provodi, 11,2% preporuka je u provedbi, što čini ukupno 72,4% preporuka.

Za 7,6% preporuka nadležna tijela su navela da nisu provedene, da se ne provode ili nisu u planu provedbe, dok je 20% preporuka popraćeno obrazloženjem kojem nije priključen odgovarajući status provedbe ili je izostao opisni odgovor o statusu.

Tablica 1.: Samoprocjena provedbe preporuka nadležnih tijela/institucija

Samoprocjena	Čestina (f)	%	Suma %	
A	42	24,7	61,2	72,4
B	62	36,5		
C	19	11,2	11,2	
D	13	7,6	27,6	
Obrazloženje	19	11,2		
Bez odgovora	15	8,8		

U odnosu na posebno istaknutih 39 ponovljenih preporuka, 24 preporuke su prema navodima tijela provedene i ili je njihova provedba u tijeku, jedna preporuka je u planu provedbe, dok je 10 preporuka popraćeno obrazloženjem kojem nije priključen odgovarajući status provedbe ili je odgovor o statusu provedbe kao i obrazloženje izostalo.

Tablica 2.: Samoprocjena nadležnih tijela/institucija u odnosu na ponovljene preporuke

Samoprocjena	Čestina (f)	Suma	Suma
A	6	24	25
B	18		
C	1	1	
D	4	14	
Obrazloženje	5		
Bez odgovora	5		

Obrazloženja tijela/institucija u situacijama u kojima je izostala samoprocjena statusa provedbe kreću se od navođenja poteškoća povezanih s nadležnošću (unutar i izvan tijela/institucije kojoj je preporuka upućena) do postojanja prethodnih pitanja čije rješavanje utječe na mogućnost provedbe preporuke. Tako primjerice Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje navodi kako nema mogućnost faktične provjere točnosti podataka o broju dana čekanja u pojedinim zdravstvenim ustanovama za pojedine zdravstvene usluge (preporuka 27.), budući se i liste čekanja formiraju temeljem podataka kojima Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ne raspolaže te koje istom dostavljaju zdravstvene ustanove. Također, u odnosu na preporuku 33.

upućenu Vladi Republike Hrvatske, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije navodi mišljenje pravne službe Europske komisije prema kojem bi ratifikacija Konvencije Međunarodne organizacije rada o iskorjenjivanju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada br. 190 bez prethodnog usvajanja Odluke Vijeća Europske unije o ovlašćivanju država članica da u interesu Europske unije ratificiraju Konvenciju br. 190 predstavljalo povredu prava Europske unije te prije no što se ista ne usvoji u Europskom parlamentu, Vlada Republike Hrvatske nije u mogućnosti provesti predmetnu preporuku.

Slijede obrazloženja u kojima se navodi da se predložena preporuka provodi unutar postojećeg zakonodavnog i/ili provedbenog okvira (npr. uz preporuku 61. nadležno tijelo navodi da su postojećim normativnim aktima definirana prava i obveze svih dionika zaštite prava beskućnika ili uz preporuku 63. isto tijelo navodi kako su mjere i aktivnosti usmjerene skrbi o beskućnicima definirane u dva nacionalna plana uz koje su izrađeni provedbeni programi do 2024. godine, da se svake godine izrađuje objedinjeni Plan zbrinjavanja beskućnika u ekstremnim zimskim uvjetima te da se treću godinu za redom sufinanciraju programi organizacija civilnog društva usmjereni razvoju i širenju usluga za beskućnike). Potom da je preporuka razmotrena, ali da je na razini tijela/institucije zaključeno da tražene radnje nije moguće provesti (npr. u odnosu na preporuku br. 54. gdje nadležno tijelo navodi kako se radi o naknadi koja nije utvrđena u jedinstvenom iznosu i na čiji iznos utječu različiti osobni faktori te stoga preporuka, kao ni prethodno upućeni prijedlog pučke pravobraniteljice, nije prihvaćena). Konačno, obrazloženja u kojima se navodi da je provedba preporuke u fazi razmatranja (primjerice uz preporuku 166., gdje se u obrazloženju nadležnog tijela navodi da je tijekom 2021. godine pokrenuta detaljna pravna analiza Fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima koja će biti predstavljena drugim nadležnim tijelima, a nakon čega bi bilo moguće i donijeti konačnu odluku o eventualnoj ratifikaciji Fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima).

Tablica 3.: Samoprocjene nadležnih tijela/institucija u preporukama upućenim više od nositelju provedbe

Ukupni broj preporuka upućenih većem broju nositelja	Broj preporuka na koje su odgovorili svi istaknuti nositelji	Broj preporuka na koje je izostao odgovor svih nositelja
42	16	28

U slučajevima kada se samoprocjena statusa provedbe očekivala od više nositelja, u nešto više od trećine slučajeva svi istaknuti nositelji su dostavili samoprocjenu provedbe, no u samo jednoj četvrtini slučajeva su dostavljene samoprocjene korespondirale sa samoprocjenama drugih nositelja provedbe.

Tablica 4.: Ujednačenost statusa provedbe preporuka u slučajevima isticanja više nositelja

Broj preporuka na koje su odgovorili svi istaknuti nositelji	Broj preporuka za koje su svi nositelji naveli isti status provedbe	Broj preporuka za koje je naveden različit status provedbe
16	4	12

U slučajevima kada je preporuka bila upućena, između ostalog i svim tijelima državne uprave, kao npr. u slučaju preporuke 97., samo su se jedno ministarstvo i jedan Vladin ured očitovali o statusu provedbe.

3. Dodatna analiza statusa provedbe

Dodatna analiza statusa provedbe uključivala je usporedbu označenog statusa provedbe (A, B, C ili D) s opisom koje je nadležno tijelo/institucija pridružila statusu, pri čemu je usporedba pratila koliko se nadležno tijelo/institucija u opisu provedbenog statusa pridržavalo dane upute o sadržaju opisa i u kojoj mjeri opis provedbe odgovara iskazanom statusu provedbe. Ukoliko opis provedbe nije odgovarao iskazanom statusu provedbe, status je revidiran.

Prilikom revidiranja statusa provedbe uvedena je nova kategorija. U svim slučajevima:

- kada je izostao opis koji je trebao biti pridružen statusu provedbe (A, B, C ili D), kao i
- kada iz opisa nije bilo moguće zaključivati o istom;

status provedbe je preimenovan u „nije moguće procijeniti“.

Nadalje, u svim slučajevima u kojima su se nadležna tijela/institucije u opisu koji je pridružen statusu pozivala na opće propise (one koji su na snazi više godina i koji do trenutka popunjavanja Upitnika nisu doživjeli promjene), kao i na načelne konstatacije (poput tijelo/institucija „kontinuirano provodi“) – status provedbe je revidiran u status „D“.

Konačno, u slučajevima u kojima je više tijela/institucija dostavilo odgovor o provedbi iste preporuke i pod uvjetom da je statusu pridružilo adekvatan opis provedbe, revidirani status je onaj „nižeg statusa provedbe“ (primjerice ako je jedno tijelo opisalo i pridružilo statusu provedbe oznaku A, a drugo B – revidirani status označen je oznakom B). Pridruživanje „najnižeg statusa“ tijekom revidiranja tj. statusa „D“ izostalo je samo u slučajevima u kojima je jedno od tijela/institucija dostavilo odgovor o provedbi oznake „D“, dok su druga tijela/institucije (sunositelji provedbe) dostavila odgovor o provedbi većeg statusa („A“, „B“, „C“) te istom pridružila opis iz kojeg je moguće definirati revidirani status u skladu s prethodno navedenim kriterijima.

Tablica 5.: Promjene u statusu provedbe nakon analize opisa provedbe

Status provedbe/ Čestina (f)	Revidirani status provedbe/ čestina (f)				
	A	B	C	D	Nije moguće procijeniti
A/42	27	2	0	6	7
B/62	0	46	3	10	3
C/19	0	0	18	0	1
D/13	0	0	0	13	0
Obrazloženje	0	3	4	9	3
Bez odgovora	0	0	0	0	15

Revidiranje statusa provedbe dovelo je do smanjivanja broja preporuka čiji je status provedbe označen statusom „A“ ili „B“ tj. provedena ili u provedbi. Istovremeno, povećao se broj preporuka koje su označene statusom „D“ tj. nisu provedene, nisu u provedbi niti u planu provedbe.

Tablica 6.: Usporedba rezultata samoprocjene i revidiranih rezultata

SAMOPROCJENA				REVIDIRANI REZULTATI		
Status provedbe	%	Suma %		%	Suma %	
A	24,7	61,2	72,4	15,9	45,9	60,6
B	36,5			30,0		
C	11,2	11,2	14,7			
D	7,6	27,6		22,4	22,4	39,4
Obrazloženje	11,2			Nije moguće procijeniti	17,0	
Bez odgovora	8,8					

Usporedba rezultata samoprocjene statusa provedbe i revidiranih statusa provedbe, pokazuje smanjivanje udjela preporuka koje su provedene ili u provedbi sa 61,2% na 45,9%, odnosno smanjivanje ukupnog udjela preporuka koje su provedene, u provedbi ili u planu provedbe sa 72,4% na 60,6%. Udio preporuka koje nisu provedene, nisu u provedbi niti u planu provedbe sa 7,6% porastao je na 22,4%, a za 17% preporuka nije moguće procijeniti status provedbe.

Tablica 7.: Usporedba rezultata samoprocjene i revidiranih rezultata u odnosu na ponovljene preporuke

SAMOPROCJENA				REVIDIRANI REZULTATI		
Status provedbe	Čestina (f)	Suma	Suma	Čestina (f)	Suma	Suma
A	6	24	25	2	16	24
B	18			14		
C	1	1	4	4		
D	4	14		12	12	19
Obrazloženje	5			Nije moguće procijeniti	7	
Bez odgovora	5					

U odnosu na ponovljene preporuke, dodatna je analiza dovela do smanjivanja broja preporuka koje su provedene i/ili u provedbi s 24 na 16 te do povećanja broja preporuka koje nisu provedene, nisu u provedbi niti u planu provedbe (s 4 na 12), a za 7 preporuka nije moguće procijeniti status njihove provedbe.

4. Preporuke za unapređenje procesa praćenja provedbe preporuka

Dodatna analiza je pokazala da je s ciljem osiguravanja potpunih i točnih opisa provedbe preporuka, a potom i usklađenog označavanja statusa njihove provedbe, potrebno nadopuniti tekst postojeće upute o popunjavanju Upitnika, ali i održati konzultativne sastanke sa svim adresatima Upitnika na kojima će se detaljno objasniti koji opis pripada kojem statusu provedbe. U dodatku upute o popunjavanju potrebno je navesti i informaciju o dodatnoj analizi provedbe preporuka, a koja se temelji na pridruženom opisu provedbe, kao i načinima na koji će samoprocjene statusa provedbe biti revidirane.

Kako bi se u budućim izvještavanjima osigurala dostava opisa provedbe preporuke koji odgovara sadržaju iste, uključujući i redukciju navođenja poznatog zakonodavnog i/ili javno-političkog okvira u dugotrajnoj primjeni, u konzultativnim procesima i uputi o popunjavanju Upitnika potrebno je posebno istaknuti vrijeme koje obuhvaća i na koje se Izvješće pučke pravobraniteljice referira kako bi se osigurao opis aktivnosti koje su uslijedile nakon predmetnog razdoblja.

Ukupna je analiza ukazala i na potrebu preciznijeg definiranja, ne samo konkretnih adresata već i broja adresata od kojih će se zatražiti očitovanje o provedbi preporuka, kao i potrebu prethodnog definiranja minimalnog broja adresata kojima je Upitnik potrebno uputiti u slučajevima kada je preporuka upućena većem broju istih. U suradnji s Uredom pučke pravobraniteljice, potrebno je razmotriti na koji će se način pratiti provedba preporuka upućenih jedinicama lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave ili preporuka upućenih javno-pravnim tijelima (poput škola), kao i kako definirati, udio npr. javno-pravnih tijela kojima bi se upit o provedbi trebao uputiti, a potom i koji bi se udio odgovora u odnosu na upućeni broj upita smatrao dovoljnim i/ili adekvatnim za donošenje općeg suda o statusu provedbe, kao i koji su to kriteriji temeljem kojih bi se mogao donijeti sud o općem statusu provedbe.

Konačno, s ciljem potpunog razumijevanja potencijalno mogućih i/ili očekivanih aktivnosti čija bi provedba značila postupanje po preporuci (npr. u slučaju preporuke 161. – u kojoj tekst poglavlja upućuje i na potrebu dosljedne primjene postojećeg zakonodavnog okvira i na potrebu dodatne edukacije medicinskog osoblja), a prije novog ciklusa praćenja, potrebno je održati dodatne konzultativne sastanke s predstavnicima Ureda pučke pravobraniteljice te pokušati jasnije definirati kriterije za dodjelu pojedinih statusa provedbe. Navedeno bi zasigurno olakšalo i postupak izvještavanja o provedbi u situacijama kada je i tekst preporuke, od strane nadležnih tijela i koordinatora prikupljanja podataka, percipiran kao nedovoljno precizan (npr. preporuka br. 39. u odnosu na precizan tekst preporuke br. 40.).